

Национални механизми за поддршка на ОИЕ и ЕЕ

Илија Саздовски
SDEWES Skopje

04.12.2017 година, Скопје, Македонија

Меѓународни финансиски институции

- **Европска Банка за Обнова и Развој (EBRD)**
 - **Инвестирани околу 2 милијарди EUR**
- **Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)**
 - **Моментни инвестиции од 130mEUR**
- **World Bank Group (WB)**
 - **Моментни инвестиции од 180mEUR**
- **Европската Инвестициона Банка (EIB)**
 - **Energy Efficiency Finance Facility**

Регионални механизми за финансирање

- **Green for Growth Fund (GGF)**
 - Инициран од EIB и KfW 2009
 - Цели: 20% заштеда на енергија, 20% намалување на CO₂
 - Вкупен капитал 400mEUR во 2016
 - ~100mEUR инвестирани во Западен Балкан
 - Нови 100mEUR за инвестиции во следните 5 години
- **Regional Energy Efficiency Programme (REEP / REEP+)**
 - Креирање на политики за енергетски услуги
 - Заеми и грантови (WeBSEFF I и WeBSEFF II)
 - Големи индустриски проекти (WeBSEDEFF)
 - 230mEUR следната фаза

Национални кредитни линии

- **Македонска Банка за поддршка на развојот (МБПР)**
 - **МСП / Sustainable Energy Financing Facility (SEFF)**
- **Халк Банка**
 - **МСП / Резиденцијален сектор (GGF / МБПР / EIV)**
- **Комерцијална Банка**
 - **МСП (МБПР, EIV)**
- **НЛБ Тутунска Банка**
 - **МСП, ЛС (GGF / МБПР / REEP WeBSEFF II)**
- **Охридска Банка**
 - **МСП, ЛС (GGF / МБПР / REEP WeBSEFF II)**

Национални кредитни линии

- **Procredit Банка**
 - МСП / Резиденцијален сектор / Земјоделеие (GGF / МБПР / EIB)
- **Стопанска Банка Битола**
 - МСП (GGF / МБПР / EIB)
- **Sparcasse**
 - МСП (GGF / МБПР / EIB)
- **Уни Банка**
 - МСП (GGF / МБПР / EIB)

Национални субвенции

- Програма за финансиска поддршка на руралниот развој
 - 36.5 mEUR за 2017
- Програма за финансиска поддршка на земјоделието
 - 99.8 mEUR за 2017
- IPARD II програма (2014 - 2017)
 - 60 mEUR
- IPARD II програма (структурни инвестиции во земјоделието)
 - 36 mEUR

Имплементирачка агенција:

Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој

Национални субвенции

- Програма за субвенционирање на системи за топла санитарна вода
 - 30% од инвестицијата max 300EUR;
 - Спроведено во 2009, 2011, 2012, 2013, 2014 и 2015;
 - 500 – 600 домаќинства;
 - Вкупен буџет 800,000EUR;
 - Намалување на ДДВ од 18% на 5% за системи за топла санитарна вода.

- Програма за субвенционирање на печки на пелети
 - 70% од инвестицијата max 500EUR;
 - Спроведување од 2017;
 - Намалување на ДДВ од 18% на 5% за печки на пелети.

Национални субвенции

- Програма за реконструкција на резиденцијални објекти со мерки за енергетска ефикасност
 - 30% од инвестицијата max 300EUR;
 - Спроведување од 2017;
- Програма за субвенционирање на електрични возила
 - 3,500EUR до 25,000EUR, 5,000EUR над 25,000EUR;
 - Спроведување од 2017;
 - Намалување на ДДВ од 18% на 5%, 0% царина;
 - Патарини 10 години, полнење и паркинг.

Имплементирачка агенција:

Министерство за Економија на Република Македонија

Национални субвенции – feed in тарифи

Вид на централа	Инсталиран капацитет	Максимален инсталиран капацитет / PM	Должина на договор (год)	FIT (€/kWh)		
Мали хидро-централи	≤ 10 MW	Без ограничување	20	Во зависност од произведената енергија (kWh)		
				≤ 85,000	12	
				> 85,000 ≤ 170,000	8	
				> 170,000 ≤ 350,000	6	
				> 350,000 ≤ 700,000	5	
				> 700,000	4.50	
Ветерни централи	≤ 50 MW	150 MW			20	8.9
		До 2016 65 MW	До 2020 100 MW	До 2025 150 MW		
PV	≤ 50 kW	4 MW			15	16
	> 50 kW ≤ 1 MW	14 MW				12
Бимаса	≤ 3 MW	10 MW			15	15
Биогас	≤ 2 MW	6 MW			15	18

Имплементирачки агенции:

МЕ, МЖСПП, АЕ, РК

Индивидуални локални субвенции

- Општина Карпош
 - правилник за енергетска ефикасност
 - обнова на резиденцијални објекти
- Општина Центар
 - обнова на резиденцијални објекти
 - субвенции за купување велосипеди
- Општина Аеродром
 - обнова на резиденцијални објекти
- Град Скопје
 - субвенции за печки на пелети
 - полнење на електрични возила и паркинг
 - субвенции за јавен превоз и купување велосипеди

Истражување со локалните самоуправи 2013 - 2015

Плански регион	Правни и регулативни препреки	Институционални предизвици	Финансиски способности	Соработка
Скопски	Потреба од основање на Фонд за енергетска ефикасност (ФЕЕ)	Олеснување на увозните такси за ЕЕ светлики	Недостаток на финансии за инвестирање и имплементација на програмите и проектите.	Лимитиран број на проекти со Јавно–приватно партнерство (ЈПП)
Полошки	Потреба од основање на ФЕЕ со можност за апликација на НВО	Потреба од интензивирање на ЈПП посебно во делот на уличното осветление	Недостаток на финансии за инвестирање во ЕЕ и спроведување на активности; Да се испита можност за дополнителни трансфери на локално ниво преку Регулаторната Комисија.	Лоши финансиски процедури и недоверба на локалните компании за соработка при ЈПП
Северо-источен	Потреба од основање на ФЕЕ;	Упростување на административните процедури за инвестирање во ОИЕ и потреба од интензивирање на ЈПП во сферата на отпад и јавно осветление;	Недостаток на финансии за инвестирање во ЕЕ и спроведување на активности;	
Југо-западен	Основање на ФЕЕ; Вклучување на индивидуалните производители на енергија во дистрибутивните мрежи со цел да се мотивираат за дополнителни ЕЕ инвестиции.	Комплексност на инвестициски процедури поврзани со ЕЕ; Потешкотии во обезбедување на банкарски гаранции потребни за апликациона процедура.	Недостаток на финансии за инвестирање во ЕЕ; Лимитирани извори на финансии.	Зајакнување на ЈПП со ЕРС со ESCO компании посебно во делот на јавни услуги.

Истражување со локалните самоуправи 2013 - 2015

Плански регион	Правни и регулативни препреки	Институционални предизвици	Финансиски способности	Соработка
Пелагониски	Основање на ФЕЕ	Потреба од инкорпорирање на спецификации за ЕЕ при објавување на тендери; Краткорочен интерес на градоначалниците за ЕЕ.	Скромна финансиска сила за инвестиции во ЕЕ; Бизис секторот ја чувствува економската немоќ на граѓаните.	Потреба за интензивирање на договорите со ЈПП;
Вардарски	Основање на ФЕЕ	Инкорпорирање на ЕЕ и ОИЕ како предуслов за издавање на одобренија за градба.	Лимитирани финансиски средства; Изноаѓање на финансиски стимул за ЕЕ без намалувања на блок дотацијата; Дополнителни напори за искористување на ИПА фондовите за ЕЕ.	Интензивирање на соработката помеѓу општините и компаниите во поле на ЕЕ, посебно со ЕСКО компаниите;
Источен	Недостаток на единствен Закон за ЕЕ кој ќе овозможи инвестиции во ЕЕ; Потреба од основање на ФЕЕ.	Проблеми и потешкотии при обезбедување на банкарски гаранции неопходни за ЈПП; Правни лавиринти во процедурата за ЈПП (контрадикторности во законската регулатива).	Недостаток на финансии и проблеми со инвестиции во ЕЕ и подготовка на физибилити студии; Потреба од специјален фонд за комплетирање на недовршени фасади; Поддршка во пристапот до кредити;	Потреба за оптореност и заложба за соработка; Потенцијал за инвестирање во полето на биомаса и геотермална енергија.
Југозападен	Потреба од основање на ФЕЕ.		Недостаток на финансии за инвестирање во ЕЕ.	Интензивирање на ЈПП; Дополнително ангажирање во инвестиции во биомаса како енергетски извор во руралните средини.

Истражување со локалните самоуправи 2013 - 2015

Плански регион	Правни и регулативни препреки	Институционални предизвици	Финансиски способности	Соработка
Пелагониски	Основање на ФЕЕ	Потреба од инкорпорирање на спецификации за ЕЕ при објавување на тендери; Краткорочен интерес на градоначалниците за ЕЕ.	Скромна финансиска сила за инвестиции во ЕЕ; Бизис секторот ја чувствува економската немоќ на граѓаните.	Потреба за интензивирање на договорите со ЈПП;
Вардарски	Основање на ФЕЕ	Инкорпорирање на ЕЕ и ОИЕ како предуслов за издавање на одобренија за градба.	Лимитирани финансиски средства; Изноаѓање на финансиски стимул за ЕЕ без намалувања на блок дотацијата; Дополнителни напори за искористување на ИПА фондовите за ЕЕ.	Интензивирање на соработката помеѓу општините и компаниите во поле на ЕЕ, посебно со ЕСКО компаниите;
Источен	Недостаток на единствен Закон за ЕЕ кој ќе овозможи инвестиции во ЕЕ; Потреба од основање на ФЕЕ.	Проблеми и потешкотии при обезбедување на банкарски гаранции неопходни за ЈПП; Правни лавиринти во процедурата за ЈПП (контрадикторности во законската регулатива).	Недостаток на финансии и проблеми со инвестиции во ЕЕ и подготовка на физибилити студии; Потреба од специјален фонд за комплетирање на недовршени фасади; Поддршка во пристапот до кредити;	Потреба за оптореност и заложба за соработка; Потенцијал за инвестирање во полето на биомаса и геотермална енергија.
Југозападен	Потреба од основање на ФЕЕ.		Недостаток на финансии за инвестирање во ЕЕ.	Интензивирање на ЈПП; Дополнително ангажирање во инвестиции во биомаса како енергетски извор во руралните средини.

Истражување со локалните самоуправи 2013 - 2015

Плански регион	Правни и регулативни препреки	Институционални предизвици	Финансиски способности	Соработка
Скопски	Потреба од основање на Фонд за енергетска ефикасност (ФЕЕ)	Олеснување на увозните такси за ЕЕ светлики	Недостаток на финансии за инвестирање и имплементација на програмите и проектите.	Лимитиран број на проекти со Јавно – приватно партнерство (ЈПП)
Полошки	Потреба од основање на ФЕЕ со можност за апликација на НВО	Потреба од интензивирање на ЈПП посебно во делот на уличното осветление	Недостаток на финансии за инвестирање во ЕЕ и спроведување на активности; Да се испита можност за дополнителни трансфери на локално ниво преку Регулаторната Комисија.	Лоши финансиски процедури и недоверба на локалните компании за соработка при ЈПП
Северо-источен	Потреба од основање на ФЕЕ;	Упростување на административните процедури за инвестирање во ОИЕ и потреба од интензивирање на ЈПП во сферата на отпад и јавно осветление;	Недостаток на финансии за инвестирање во ЕЕ и спроведување на активности;	
Југо-западен	Основање на ФЕЕ; Вклучување на индивидуалните производители на енергија во дистрибутивните мрежи со цел да се мотивираат за дополнителни ЕЕ инвестиции.	Комплексност на инвестициски процедури поврзани со ЕЕ; Потешкотии во обезбедување на банкарски гаранции потребни за апликациона процедура.	Недостаток на финансии за инвестирање во ЕЕ; Лимитирани извори на финансии.	Зајакнување на ЈПП со ЕРС со ESCO компании посебно во делот на јавни услуги.

Механизми за финансирање на ЕЕ во јавни згради

- Финансирање од МФ користејќи владини буџетски алокации или донорски средства, инвестирачки грантови или буџетски зафати;
- Национален фонд за енергетска ефикасност;
- Програма за споделување на ризик (парцијални кредитни гаранции);
- Посветена кредитна линија со постоечките финансиски институции;
- Комерцијално финансирање користејќи ESCOs / договори за енергетски услуги;
- Програма за споделување на ризици (парцијални кредитни гаранции);
- Финансирање преку ESCOs или основање на јавно Супер ESCO.

Механизми за финансирање на ЕЕ во јавни згради

- Финансирање од МФ користејќи владини буџетски алокации или донорски средства, инвестирачки грантови или буџетски зафати;
- Национален фонд за енергетска ефикасност; **опција 1**
- Програма за споделување на ризик (парцијални кредитни гаранции);
- Посветена кредитна линија со постоечките финансиски институции;
- Комерцијално финансирање користејќи ESCOs / договори за енергетски услуги;
- Програма за споделување на ризици (парцијални кредитни гаранции);
- Финансирање преку ESCOs или основање на јавно Супер ESCO.

Механизми за финансирање на ЕЕ во јавни згради

- Финансирање од МФ користејќи владини буџетски алокации или донорски средства, инвестирачки грантови или буџетски зафати;
- Национален фонд за енергетска ефикасност;
- Програма за споделување на ризик (парцијални кредитни гаранции);
- Посветена кредитна линија со постоечките финансиски институции; **опција 2**
- Комерцијално финансирање користејќи ESCOs / договори за енергетски услуги;
- Програма за споделување на ризици (парцијални кредитни гаранции);
- Финансирање преку ESCOs или основање на јавно Супер ESCO.

Механизми за финансирање на ЕЕ во јавни згради

- Финансирање од МФ користејќи владини буџетски алокации или донорски средства, инвестирачки грантови или буџетски зафати; **опција 3**
- Национален фонд за енергетска ефикасност;
- Програма за споделување на ризик (парцијални кредитни гаранции);
- Посветена кредитна линија со постоечките финансиски институции;
- Комерцијално финансирање користејќи ESCOs / договори за енергетски услуги;
- Програма за споделување на ризици (парцијални кредитни гаранции);
- Финансирање преку ESCOs или основање на јавно Супер ESCO.

Бариери за финансирање на ЕЕ во јавен сектор

- Буџетирање, сметководство и правила за јавни набавки;
- Финансиски ограничување од централната власт;
- Лимитиран капацитет за задолжување на локалните самоуправи;
- Лимитирана волја на јавните институции да користат заеми (посебно општините);
- Лимитирана волја на банките за издаваат заеми на јавниот сектор (посебно на општините);
- Лимитиран институционален капацитет на централните и локалните институции и приватниот сектор;
- Лимитирани технички капацитет на јавниот сектор како и на приватниот за подготовка на проекти.

Користена литература

- **WBIF;**
- **Министерство за економија, II и III НЕЕАП;**
- **Министерство за економија, Стратегија за ОИЕ;**
- **Агенција за енергетика,**
- **Регистар на повластени производители**
- **ГИЗ / ЦРПМ – Boosting the Energy Efficiency in the Municipalities in Macedonia**
- **World Bank Institute – Financing Options for NPEEPB**
- **Web страници: Општина Карпош, Општина Аеродром, Општина Центар, Град Скопје,**
- **Службен весник**

Ви благодарам за вниманието!

КОНТАКТ:

lko.sazdovski@gmail.com

sdewes.skopje@sdewes.org

T + 389 71 372 130